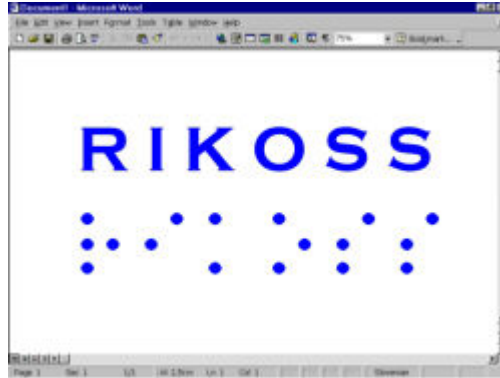

RIKOSS

letnik 9, številka 2 / 2010

ISSN 1854-4096

Odgovorni in tehnični urednik, [Marino Kačič](#)

[Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije](#)

Naročnikov v digitalni in zvočni obliki: 1390

Opozorilo: Avtorji prispevkov so odgovorni za avtentičnost besedila in svoja stališča

=====

[Domov](#) [Uredništvo](#) [Naročite brezplačen Rikoss](#)

KAZALO

1. UVODNIK: [90-letnica samoorganiziranja ljudi s hujšimi okvarami vida: zgodovina in pogled naprej](#)
Marino Kačič
2. AVTOPORTRET: [Silvo Malek](#)
3. POPOTNIŠKI UTRINKI: [V Dubrovnik, a tokrat družinsko](#)
Tjaša Kos
4. INTEGRACIJA: [pablo Picasso in njegove grafike](#)
Slavica Zupanič
5. NOVOSTI IZ INVALIDSKEGA VARSTVA: [Davek na motorna vozila po novem](#)
Brane But
6. TESTIRALI SMO: [Huawei E176G HSPA USB modem](#)
Boštjan Štefanič
7. DOBRO JE VEDETI: [medmrežje ostaja varen pristan za željne anonimnosti](#)
Jožef Gregorc
8. NAMIGI IN NASVETI: [Onemogočimo samodejni zagon Windows 7, Obnovitev izbranih datotek](#)
Brane But
9. OGLASNA DESKA: [Nadaljevalni računalniški tečaji za slepe: da ali ne?](#)
Sabina Dermota
10. NOVIČKE: [Povečevalniki; Merlin LCD, Acrobat LCD, Pabble, Amigo](#)
Robert Hrovat Merič

1. UVODNIK: 90-letnica samoorganiziranja ljudi s hujšimi okvarami vida: zgodovina in pogled naprej

Avtor/ urednik: *Marino Kačič*

Jeseni leta 1920 so takratni slepi (v nadaljevanju ljudje s hujšimi okvarami vida – to uporabljam, ker sta besedi slep ali slaboviden diagnozi za oči oz. vidnih funkcij in ne celega človeka ali osebnosti, kakor izhaja iz neustreznih kulturno pogojenih stereotipnih in stigmatizirajočih predpredstav - na pobudo Franca Dolinarja in Alojzija Levsteka (oba sta bila pletarska mojstra s hujšo okvaro vida, ki sta prišla iz zavoda v Gradcu v Ljubljano) po dvoletnem trudu zbiranja podpisov registrirali društvo z imenom Podporno društvo slepih (današnja Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije kot krovna organizacija devetih medobčinskih društev slepih in slabovidnih). Ta dogodek pred devetdesetimi leti štejejo za formalni začetek (samo)organiziranja ljudi s hudimi okvarami vida na Slovenskem (Mihelič 2010). Pred tem so bili nekateri ljudje s hujšo okvaro vida vključeni v podobne organizacije ali zavode na prostoru današnje Avstrije ali Italije.

Seveda so tudi pred letom 1920 bile pobude, da bi organizirali v Ljubljani zavod za slepe. Žal so bili pozivi (leta 1832) gubernije in takratnega župana Janeza Nepomuka Hradeczkýega, da vplivne osebe in ostali ljudje v Ljubljani in kranjski deželi prispevajo denar za zavod, neuspešni. Taisti župan pa je bil dobrih pet let prej (leta 1827) bolj uspešen pri ustanavljanju sklada za podporo slepim, kamor pa je žal pritekalo malo denarja (Mihelič 2010). Vzpodbuda za samoorganiziranje v letu 1920 sta najbrž bili dve okoliščini: prva je ta, da se je večji del slovenskega naroda po prvi svetovni vojni državotvorno organiziral v okviru Kraljevine Jugoslavije (s tem ni bilo več na voljo institucij v Gradcu, Dunaju, Gorici, Trstu ipd.). Druga pa je ta, da se je po prvi svetovni vojni bistveno povečalo število ljudi s hudimi okvarami vida; delno so bili to vojaki z okvaro vida, ki so prihajali s front, delno pa otroci oz. mladostniki, ki so med in po vojni naleteli na ostanke vojaških eksplozivnih sredstev.

Novembra leta 1918 (kar se šteje za ustanovitev zavoda za slepe v Ljubljani), se je vrnilo iz Gradca v Ljubljano prvih 20 slepih slovenskih vojakov. V letu 1919 se jim je pridružila večina slovenskih slepih otrok in odraslih, ki so se šolali, ali bili zaposleni v zavodih nekdanje Avstroogrske. V zavodu so najprej odprli dvo-razredno osnovno šolo, ki jo je vodila redovnica sestra Klara – Franica Vrhunc. Nadzorstvo nad šolo pa je opravljala Minka Skaberne. Slednja je istega leta odprla brajevo knjižnico, organizirala ročno tipkanje brajevih knjig, kjer se je odzvalo preko 100 žensk prostovoljk. Že v prvem letu so tako v brajico pretipkale 60 knjig slovenskih pisateljev (Mihelič 2010). Vidimo lahko, da se je v dobrih dveh letih po prvi svetovni vojni (1918 do 1920) v bistvu zgodilo organiziranje dveh ključnih ustanov za slovenske slepe: državni zavod in samoorganizirano združenje slepih.

Leto drugačnega pogleda

Letos, leta 2010, so 90-letnico samoorganiziranja praznovali pod motom "leto drugačnega pogleda", kar naj bi pomenilo, da si želijo razvoja svojega mesta v družbi: od pasivnega prejemnika pomoči v aktivnega soustvarjalca, kjer se mu pomaga, kolikor je potrebno, da je lahko enakopraven, aktiven ter ustvarjalen član

celotne družbe. Leto drugačnega pogleda pomeni tudi to, da si želijo, da jih drugi vidijo drugače in da oni sebe v prihodnosti prepoznajo drugače. Gre za preseganje družbenega razlikovanja: videči – nevideči / normalni – nenormalni. Drugačen pogled v prihodnosti pomeni tudi to, da si želijo, da družba postane vključujoč kulturno-socialni sistem z različnimi interesnimi skupinami in posamezniki, katerih enakovreden del so tudi ljudje z okvarami vida oz. ljudje, s kakršnimikoli okvarami (Kačič 2000). Primer takih skupin so: športne, kulturne, strankarske, poklicne, izobraževalne in tako naprej. V vsaki od teh skupin so različni posamezniki (tudi ljudje z okvarami vida) in v vsaki od skupin z okvarami vida so posamezniki, ki imajo vse prej omenjene interese, ki jih želijo udeležiti kot katerikoli drugi člani družbe. Združuje jih ena in edina skupna lastnost – okvara vida, ki je v družbi tako velika, da jo lahko le s skupnimi močmi rešujejo. Drugače so izrinjeni na rob in diskriminirani. Torej ljudje z okvarami vida (t.i. slepi in slabovidni) so interesna skupina zaradi okvare vida in ne kakšna posebna kulturna ali rasna skupina. Morda pa so tudi taki, ki to želijo?

Kategorija slep ali slaboviden je v prvi vrsti administrativna kategorija (za namene diagnosticiranja ali identificiranja potreb za socialne ali druge pravice. Ljudje z diagnozo za okvaro vida (slep ali slaboviden), so med seboj tako različni, kot vsi drugi člani družbe: različni po starosti, po spolu, intelektualnih sposobnostih, čustveni zrelosti, delovnih sposobnostih, pripravljenosti vlagati trud za dosežke, zdravju itd. Zato je razumevanje (prepoznavanje) ljudi z okvaro vida kot kategorijo ljudi, ki so kompaktna in enovita skupina ljudi, zgrešeno. Še več, državne ali civilno družbene službe lahko ta napačna predpostavka vodi v aktivnosti, ki od ljudi z okvarami vida (hote ali nehote) pričakuje ali vzpodbuja določeno vedenje, ravnanje in delovanje, kar lahko v končni posledici res kaže videz skupnih enakih lastnosti. Vendar razlog ni v okvari, temveč v vzgoji, izobraževanju, kulturi in drugih ravnanj okolja, ki oblikuje te ljudi v na videz podobne (Kačič 2008).

Prav to pa je največja kritika segregiranega in/ali specialnega izobraževanja in/ali pasivne socialne pomoči. Dobra plat tega so bile organizirane podpore in izobraževanje, kar je nedvomno olajšalo in povečalo možnost ljudi z okvarami vida. Slaba plat tega pa je bilo, da je socializacija bila uspešna le za namene posebnih ustanov in ne za življenje v širši družbi. Razlog za to se je in se še prepoznava v okvari (torej, da se ne vidi) in ne v socializaciji, katere stranski rezultat je nemoč in omejenost ljudi s hudimi okvarami vida izven posebnih organizacij. Torej, ta posebna družbena vloga invalida je imela in še vedno ima pozitivne in negativne učinke. Zato so nekateri s tem zadovoljni, drugi pa ne. Zlasti niso s tem zadovoljni tisti posamezniki, ki želijo drugačno pot, drugačen osebni razvoj in drugačen družbeni položaj. In teh je vedno več.

Moto "leto drugačnega pogleda" (ki bi lahko pomenil tudi – prihodnost drugačnega pogleda) med drugim pomeni tudi to, da tako videči kot nevideči razumejo, prepoznajo oz. se zavedo, da imajo ljudje z okvaro vida poleg pravice tudi zmožnosti, da se razvijajo v okoliščinah kakor vsi drugi. Pravica do izobraževanja in čim večje enakosti v družbi za ljudi s hujšimi okvarami vida se pravzaprav razvija vsaj zadnjih 200 let. Kar si sedaj želijo tisti ljudje z hujšimi okvarami vida ali njihovi starši, ki želijo še korak naprej v tem razvoju, je to, da se izobraževanje, zaposlovanje in druge družbene aktivnosti odvijajo v okviru istih kontekstov in organizacij kot za ostale.

Povsem jasno pa je, da samo s pravico / možnostjo za enake okvire kot drugi, še ne bo prišlo do enakega učinka.

Spomnimo se, kaj se je dogajalo pred organizirano družbeno pomočjo, ko so bili ljudje vključeni v družbo, a zaradi neustrezne socializacije, neustreznega obravnavanja družbe, postajali vse manj sposobni v primerjavi z večino. Tako je postajala razlika vse večja, kar je vodilo v logično sklepanje, da ni možno drugače kot nemoč in na koncu beračenje (Kačič 2000). Neustrezno obravnavanje v rednih šolah ali drugih organizacijah lahko privede do podobnih učinkov. Sodobne družboslovne znanosti imajo k sreči danes dovolj znanja, da se ni potrebno pustiti zavesti, da je glavni vzrok za nemoč v ljudeh z okvaro vida. Glavni vzrok za nemoč je okolje, ki zaobide potrebe mnogih in se oblikuje le za namene in potrebe nekaterih. Rešitev je torej v graditvi družbe za potrebe vseh.

Leto drugačnega pogleda je v bistvu apel za vse ljudi in inštitucije, da dejansko naredijo korak v smer družbenega in osebnega razvoja, na katerega mislijo strokovnjaki, ki govorijo o vključevanju (inkluziji). Žal tudi veliko strokovnjakov razume inkluzijo neustrezno, saj si predstavlja, da je enaka tistemu, kar pomeni beseda povezovanje (integracija, ki jo nekateri tudi prevajajo kot vključevanje). Med tema dvema konceptoma (načinoma razumevanja in delovanja) mora biti velika razlika ali pa se nekaj razume in počne narobe. Ko gre za integracijo, se pričakuje, da se bo posameznik prilagodil večini in okolju, v katerega vstopa (v tem primeru je oseba s hudo okvaro vida obsojena bolj ali manj na neuspeh, ker je okolje bolj ali manj narejeno za videče). Ko gre za inkluzijo, pa se prilagajanje mora dogajati obojestransko – posameznik se prilagaja družbenemu kontekstu in družba se prilagaja potrebam posameznika – nastaja "nov svet". V prvem primeru je družba le dovolila, da se lahko posamezniki pridružijo večini, še vedno pa je ohranila večvreden položaj in še vedno se bodo lahko vključili le tisti posamezniki, ki bodo zmogli nadpovprečne spremembe, ostali pa ne. V drugem primeru pa se mora družba prilagajati, iskati skupen svet. V tem primeru se mora videči del družbe najprej odpovedati superiornemu položaju. Le tako ima lahko načeloma vsak posameznik z okvaro možnost, da se vključi v družbo, če se ne odloči drugače (tej tematiki je bila namenjena posebna številka revije Sodobna pedagogika v letu 2003).

Glede na sedanji hiter tempo sprememb v družbi lahko upamo, da bomo čez deset let ob 100-letnici samoorganiziranja ljudi s hujšimi okvarami vida tudi glede vključevanja (inkluzije) lahko napisali bolj vzpodbudne besede in razmišljali o novih in boljših korakih za prihodnost, kot lahko sedaj. Vsebina Sv. Pisma nam sicer ne daje veliko upanja, če ga beremo iz perspektive takratnih medosebnih in družbenih težav, saj se zdi, da se glede tovrstnih težav nismo prav veliko spremenili v zadnjih dva tisoč letih. Če pa beremo iz perspektive upanja (in najbrž prav zaradi upanja in vere v boljšo prihodnost, se je in se še človeštvo razvija). Zato upajmo tudi mi v boljšo prihodnost. Da pa ne samo upamo, ampak tudi aktivno delamo, nam med drugim kažejo tudi vzgledi v člankih revije Rikoss (št. 2 / 2010), torej spodaj, kot so: o razstavi Pabla Picassa (opisuje ogled ljudi z okvaro vida slik slavnega slikarja), o nadaljevalnem računalniškem tečaju za ljudi s hujšo okvaro vida, o uporabi spletnih socialnih omrežij, o uporabi prenosnega modema pri priključitvi v svetovni splet, izkušnje s potovanj, nasveti za delo z računalnikom, novice, katere novosti nas čakajo v socialni zakonodaji za t.i. invalide in kot pomembno – samopredstavitel oz. avtoportret osebe s hujšo okvaro vida.

Viri

Kačič, M. (2000). Komunikacija, ravnanje in svetovanje v interakciji s slepimi in slabovidnimi. *Socialno delo*, 39, 6; 421-432.

Kačič, M. (2008). Izstopanje iz družbene vloge invalida: Invalidizacija identitete in kaj storiti, da bi se ji izognili. *Socialno delo*, 47, 3-6: 145-153

Mihelič, B. (2010): Leto drugačnega pogleda; 90 let organiziranega delovanja slepih in slabovidnih na Slovenskem. Ljubljana: ZDSSS.

[Na vrh](#)

2. AVTOPORTRET: **Silvo Malek**

Portret antijunaka

Elektronske revije Rikoss ne prebiram s pomočjo računalnika oz. brajevega zaslona, ker ga ne uporabljam. Najbrž bo iz samega nadaljnjega besedila razvidno, zakaj.

Poskušal bom opisati sebe na način, ki ne vsebuje tako značilnega horukarstva in prepotentne uspešnosti. Pred vami je način, ki ga malokdaj srečate in ki ga lahko razumemo tudi kot poraz.

Rojen sem v mrzlih decembrskih dneh 1954 v Mariboru. Oslepel naj bi pri treh mesecih, torej odpadejo vse vizualne predstave. Shodil naj bi pri treh letih, spregovoril pa pri štirih. Kako pa naj bi otrok dobil kakršnekoli vtise, ob bivanju v konglomeratu otroških jaslic? Pa vendar me je, v kasnejših letih, okolje ozavestilo, da sem slep. Živeli smo v mestu, kjer sta bila pločnik in cesta otroško igrišče. Polnočutni otroci si z menoj niso vedeli kaj početi, jaz pa z njimi ne. Nikoli nisem vedel, kdaj bo žoga priletela do mene in kam naj jo vržem. Rad sem se igral z vlivanjem vode v kanglico, da sem slišal ropot kovine ter se igral odraslega feminilnega očeta, hodil sem po hiši in poslušal prepirajoče se glasove sosedov.

Osnovno šolo sem obiskoval v ljubljanskem Zavodu za slepo mladino, kot je bila navada. Učiteljski kader je bil v tistih časih neverjeten. V resnici so nam posredovali srednješolsko znanje, a so nas hkrati učili biti slep, in sicer preko nezavednih dejanj. Tam sem se dobro počutil, če smo bili slepi otroci sami, manj pa, če so bili zraven slabovidni. O navajanju na slepoto lahko navedem primer pouka gospodinjstva, pri katerem so, ko je bilo več kot polovica slabovidnih otrok in nas je bilo slepih v razredu le 3-4, slabovidni otroci hitreje pripravili neko stvar, kot če bi isto stvar z večkratno pomočjo učiteljice pripravil slep otrok. Poklicno šolo sem obiskoval v Škofji Loki ter postal telefonist.

Spominjam se, da nas je nekoč dr. Šprohar takole v pogovoru vprašal, ali bi šel kdo študirat. Na prvo žogo sem mu odgovoril, da je treba čimprej delat, saj sem si, spričo težav z matematiko in raznovrstnimi geometrijskimi risbami, ter ob dejstvu, da je morala moja mama zame skrbeti sama in je večkrat delala nadure, težko predstavljal, kako bi mi šlo v kaki gimnaziji.

Septembra 1972 sem se zaposlil. Delovno mesto mi je pomagala najti moja mama, do stečaja leta 1997 oz. do invalidske upokojitve 1998 sem delal v Talisu oz. Štajerski pivovarni.

Skozi vso delovno dobo sem nekako čutil pomanjkanje stika z okoljem. Ker bratov in sester nimam, ni bilo nikogar, ki bi me uvedel v neko vrstniško okolje. Leta so minevala in smo, kjer smo.

Ob koncu bi rad navedel še kak travmatičen spomin v opomin staršem slepih otrok, naj se dodobra prepričajo ali je sploh mogoče otroku vrniti vid. V letu 1959 in 1960 sem bival v očesni bolnišnici v Sarajevu. Takrat razvpiti dr. Čavka naj bi mi vrnil vid. Toda, ali ste že slišali, da bi anavrotik spregledal? Množica otrok v tujejezičnem okolju me je zbegala. Otroci so se menjavali, jaz pa sem kake 3 mesece ostal; enkrat 2, enkrat pa 3 mesece. Ne z rokami, ne z glavo nisem vedel kam. Imel sem srečo, če je katera sestra kaj prebrala, še večjo srečo pa, ker so me medse sprejele nune

(sestra Leonarda), ki so delale kot sestre v bolnici in so bile Slovenke. Edini izplen je bil jezik, tako da si danes sposojam knjige iz vseh knjižnic po bivši Jugoslaviji.

Tako je življenje zarisalo vame nekatere meje in danosti, ki so plod bivanja v zgodovinsko danih okoliščinah. Ob vsem navedenem se sprašujem, kam vodi pot slepega človeka danes. Svet za nas slepe ni bil še nikoli tako odprt kot danes in hkrati tlakovan s tolikimi ovirami. Bo inkluzivno izobraževanje dalo otrokom manj znanja in več socialnih stikov? Bodo imeli več podarjenih ali realnih ocen? Bodo zmogli tempo, ki ga narekuje redno šolanje? Prav v tempu in temeljitosti je imelo šolanje v Zavodu zagotovo prednost.

[Na vrh](#)

3. POPOTNIŠKI UTRINKI: V Dubrovnik, a tokrat družinsko

Avtorica: *Tjaša Kos*

Urednica rubrike in sodelavka: *Metka Pavšič*

»Madonca, se je tole zakompliciralo«, sem nekoliko slabovoljno premisljevala, medtem ko sem tipkala po računalniku in iskala cenovno ugodna prenočišča v Dubrovniku. Evropski kongres vedensko kognitivne terapije je dogodek svetovnega formata in to tako blizu nas! Letos v romantičnem Dubrovniku.... Seveda je bilo jasno, da grem. Od nekdanj sem rada potovala in izguba vida me ni glede tega prav nič spremenila. No, potovanja so sedaj morda res nekoliko drugačna, a strast za daljnimi kraji ostaja živa. Skratka, rada potujem. In to, da ne vidim, mi ni nikoli predstavljalo neke posebne ovire. Rada imam potovanja z Rokom, mojim življenjskim sopotnikom. Ker je nekompliciran in spontan. Nikoli nisva dramtizirala, usedla sva se v najnega Yarisa, pa pot pod kolesa in sva šla. No, bolje rečeno, smo šli, saj je bila na krovu obvezno tudi najna Picika. Najbolj neproblematičen pes pod soncem. Povsod je zvesto drobencijala za nama in brez pritožb sodelovala pri vsakem najinem podvigu. Kako silno drugače je to sedaj. Tako so mi misli blodile nazaj, medtem ko sem se na internetu prebijala med razpredelnicami cen prenočišč. Nenadoma je bilo potrebno misliti na ničkoliko stvari. Potovanje z 11-mesečnim sinčkom-miškolinčkom potegne za sabo cel kup logistike. Najkrajšo je potegnila Pia, ki je morala tokrat ostati doma. Hja, z Janovim rojstvom se ji je prej neizpodbitni tron pošteno zamajal. S slabo vestjo sem jo počohala za ušesom

Torej mora biti namestitev blizu kongresnega centra, da ne bomo imeli še okoli tega vsakodnevnega animacijskega programa. Apartma bi bil bolj primeren, da ne bomo uprizarjali resničnostnega showa v hotelskih jedilnicah. Enajstmesečnik je za kaj takšnega res silno inovativen. Nikoli ne veš, česa vse se mu bo uspelo domisliti, pa tudi cenovno zna zadeva udariti na želodec. Pri takih družinskih ekspedicijah se stroški vrtoglavo dvigajo. Saj cena za enega človeka še niti ni tako astronomska, ampak ko potem vse pomnožiš z dva, je pa slika čisto drugačna. In Dubrovnik je zares drag. Torej apartma in ne hotel. Samo kako vedeti, če je v redu, če ne vidiš slike. Silno nadležno. Pa saj ne, da bi človek želel bivakirati v Hiltonu za tistih nekaj noči, ampak takšnega majcenega plazilčka, ki vse obleze in vtakne v usta pa res ne moreš peljati kamorkoli. Postajala sem vse bolj živčna in namesto, da bi se problemi počasi reševali, se je zdelo, da se razraščajo ter postajajo vedno težje obvladljivi. »ne gre drugače, treba bo angažirati neke oči,« sem bistroumno zaključila.

Ko se je zvečer najn sonček ugasnil, sva se z Rokom zabarikadirala pred računalnikom ter se poglobila v takšne in drugačne opise apartmajske ponudbe Dubrovnika. Rok je potrpežljivo gledal slikice, meni pa se je odvalil kamen s srca. V dvoje je bilo res mnogo mnogo lažje. Odločila sva se za majhen apartma na Lapatu, delu Dubrovnika, ki so ga po vojni takorekoč popolnoma obnovili in je sedaj poseljen z ličnimi nizkimi hišicami. Pri telefonski rezervaciji sem v pogovoru z lastnico dobila dober občutek.

Datum odhoda se je jadrno približeval. Pri tem potovanju je čas nekam silno hitro tekkel, pa ogromno nekih organizacijskih drobnarij je vznikalo kot gobe po dežju. Opazila sem, da Jan silno slabo prenaša vožnjo z avtomobilom. Prej me to nekako ni

skrbelo, sem pač tistih nekaj minut po Ljubljani grulila Zajčka dolgouščka in ostali repertoar otroških pesmic, ampak v luči 800 km vožnje do Dubrovnika je zadeva začela dobivati grozeče dimenzije. Iz usmiljenja do vseh udeleženi sva se zato z Rokom odločila za nočno vožnjo. Po celodnevem pakiranju sem tako zvečer nekam nejeverno motrila kup potovalk, ki se je razrastle v naši predsobi. Koliko prtljage! Pri vsem tem sva imela midva le eno skromno športno torbo in moj nepogrešljivi računalniški nahrbtnik – vse ostalo pa je sodilo k tejli majhni štručki, ki si je zaspano mela očke in se me oklepala okoli vratu. »Hja, kam bova pa to vse stlačila! A ti sploh veš, kako majhen je Yaris,« je godrnjal Rok. Seveda vem, vem pa tudi, da malček potrebuje pleničke, pa pajacke, pa stekleničko, pa... Joj, še Medota ne smemo pozabit.... In smo šli. Lilo je kot na sodni dan, Yaris se je nekam nevarno posedal, z Rokom sva bila precej znervirana – jaz zaradi pakiranja in skrbi, kaj sem vse pozabila, Rok ker je moral vso to kramo čudežno skompresirati v najn majhen avto, oba pa zaradi skrbi pred dolgo vožnjo. Edini, ki ga ni nič skrbelo, je bil Jan. Zadovoljno je žulil svoj piškot in se celo brez prevelikega protesta pustil pričvrstiti v osovražen avtomobilski sedež. Naposled smo odrinili. In med dežnimi kapljami, ki so polzele po šipi me je spet enkrat prešinilo, da je tole postalo silno naporno.

Po srečno prevozeni noči smo se zjutraj ustavili pred nizko hišico na Lapatu. Nezaupljivo sem stopila iz avtomobila in presenečena vdihnila topel morski zrak. Plišasti pajacki, ki sem jih kupila Janu, da ga nebi zeblo, mu tukaj očitno ne bodo prav nič koristili, mi je šinilo skozi glavo. Pozvonila sva in prijazna gospa nama je pokazala naš apartma. Z majhnim krmežljavčkom v naročju sem s stisnjenim srcem stopila za Rokom v naše novo domovanje. Z vprašujočim pogledom sem tesnobno izdabila »No,« sem se z vsemi tipalkami prisesala na Rokov odgovor. Kot da bi hotela iz tona njegovega glasu razbrati subliminalna sporočila in dešifrirati sliko, ki so jo njemu posredovale oči. Pomislila sem, da lastnica stoji zraven in da bo moj tenkočutni Rok težko izrekel kakšno kritiko. »Tjaši, čudovito je,« je zašepetal s svetlim tonom, tako da mi je nekoliko odleglo. Vendar pa sem se dokončno pomirila šele čez kakšne pol ure, ko sem pretipala celo domovanje in se prepričala, da je vse zelo zelo lepo čisto in da ni kakšne posebne nevarnosti za Jana.

Naslednji dan se je začel kongres. Moja fanta sta me odpeljala k prijavnici, kjer so mi ponudili za spremstvo prostovoljko, da bi mi pomagala pri premikih iz ene seminarske dvorane v drugo. Predvsem me je skrbel samopostrežni bife za kosilo. Izkazalo pa se je, da je bila tovrstna pomoč nepotrebna, saj sem se glede tistih nekaj drobnarij, ki sem jih potrebovala (npr. vtičnica za računalnik), rajši sproti obračala na soudeležence kongresa. Tako je postalo iskanje električne vtičnice za moj računalniški kabel povezovalni element, ki je gradil mostove med mano in drugimi ljudmi. Poznanstva, ki so se tako odpirala, so kmalu prešla od tehničnih opravkov na strokovne teme, od njih pa so se v sproščenem dalmatinskem ozračju začele kmalu odpirati tudi bolj osebne dimenzije. Začetna zadrega ostalih udeležencev, ki sem jo čutila spričo moje bele palice se je hitro razblinila. Kot sem že tolikokrat doživela, sem tudi tokrat opazila, da je bilo potrebno le prebiti led. Čim sem uspela navezati komunikacijo z nekaj udeleženci, je interakcija magično stekla tudi z ostalimi in začetna zadrega se je umaknila neprisiljenemu medčloveškemu stiku. Celo bifejski način serviranja hrane se je izkazal za izvrstno priliko za navezovanje stikov, tako da sem kmalu z veseljem ugotovila, da pomoči simpatične prostovoljke tudi pri kosilu ne bom potrebovala. Ko sta zvečer po koncu dneva prišla pome moja kavalirja, sta me našla vedro kramljajoč s kolegi psihologi iz Danske in Španije. Prisedla sta in Jani se

je kar izgubil v razkošnih usnjenih naslanjačih avle kongresnega centra. V svoji ljubki signalno rdeči čepici je s svojim vedrim načinom takoj postal središče pozornosti, jaz pa sem se iz psihologinje nemudoma prelevila v mamo.... Stisnila sem miškolina k sebi, oklenil MI JE drobne ročice okoli vratu in začebljaj: »Mamam,« ., da me je do ušes zaljubljeno mamo zaščegetalo pri srcu.

Kljub majhnemu otročiču in napornemu dnevu, ki je bil za mano, sva se z Rokom odločila, da bova ostala na večerni otvoritveni slovesnosti. Jana sem si oprtala v kenguru, pa smo stopili v blag večerni zrak, ki je na prostrani hotelski terasi drhtel v mediteranskih vonjavah in soju bakel. Mala dalmatinska klapa je obstopila Janija in zaigrali so mu čisto pravo dalmatinsko uspavanko. V hipu se je popolnoma umiril in z glavico na mojih prsih pozorno poslušal. Meni pa se je topilo srce. Malo od vseh vtisov, malo od slastnega dalmatinskega vina in malo od prijetne utrujenosti. Pustila sem se nositi zibajočemu vrvenju babilonske mešanice angleščine iz vsega sveta.

Dnevi so se kar prehitro sukali eden za drugim. Zjutraj smo zajtrkovali v intimi naše lične terasice (izkazalo se je, da je bil apartma zadetek v polno), potem pa sta me moja fanta pospremila v kongresni center. Jaz sem se tako polnila s strokovnimi vtisi, onadva pa sta tankala toplo jesensko sonce in čofotala v vodi. Ko sta zvečer prihajala po mene nasmejana in dišeča po soli me je majčkeno stisnilo pri srcu in pomislila sem, kako prikladno bi bilo, če bi se človek lahko sfotokopiral, da bi mogel biti na dveh koncih hkrati..... Recepturo še iščem...

Dnevi so brzeli mimo in ko sva si zvečer z Rokom na sprehodu po rivi ob šumenju valov izmenjevala vtise sem s kančkom tesnobe pomislila, da bom od Dubrovnika videla le kongresni center. Tako smo podaljšali naše bivanje še za en dan. Končno pravi Dubrovnik! Oprtala sem si Jana v kenguru, pa smo jo mahnili z avtobusom do starega mestnega jedra. Kot v vseh turističnih krajih, je tudi parkiranje v Dubrovniku znanstvena fantastika. Presenetila me je sodobnost in malomestni utrip Dubrovnika. »Hja, tukaj je vse obnovljeno, ker je bilo med vojno veliko porušenega,« me je poučila naša stanodajalka. Avtobus nas je odložil tik pred starinskim obzidjem. S ščemenjem v drobovju sem po dviznem mostičku stopila skozi mogočen starinski obok in skušala začutiti duh tistih starodavnih meščanov, ki so pred sto in sto leti ponesli sloves Dubrovniške republike po celem svetu. Ker sva imela tako malo časa sva se odločila za voden ogled. Tudi zato, ker meni ob odsotnosti vida pač toliko več pomenijo zgodbe. In naš vodič je več kot izpolnil moja pričakovanja. Vodil nas je po s turisti natlačenih ozkih kamnitih uličicah od ene do druge kamnite hiše, od ene do druge starodavne zgodbe. Potipala sem ta kamen, pa oni relief, pa tretjo štukaturo... in pred mojimi notranjimi očmi so oživali starodavni premožni dubrovniški veljaki, ki so kovali svoj s trgovino pridobljeni denar, pa patri in nune, ki so vodili prvo sirotišnico v tem delu Evrope, pa starodavni učenjaki, ki so postavili prvo lekarno ter skrbeli za kulturni razvoj s pravo glasbeno šolo, ki deluje vse do današnjih dni. Jan je iz svoje varne razgledne točke budno spremljal celotno dogajanje. Njegov neizpodbiten favorit je bil brez dvoma bobnar, ki vsako polno uro po starodavni šegi med bobnanjem odkoraka od slovitega vodnjaka na glavnem trgu do vhodnih vrat in nazaj. Razburjen je migal z nožicami in s prstkom kazal na tolkača v nenavadni staroveški opravi. Po končanem ogledu je naš vodič pristopil k nam in začutila sem, kako si je med smehom oddahnil. Malce v zadregi je mencial, da še nikoli ni vodil nobene slepe osebe in da.. no, če je bilo v redu.... Malo da ga je skrbelo zaradi poti, ker je veliko stopnic... Jan je zaploskal bravo, bravo in vsi smo se sproščeno

zasmejali. Spet enkrat nam je odraslim naš kratkohlačnik pokazal, kako se z neposrednostjo in spontanostjo zbljižujejo človeška srca. Ko smo se s prijateljskim stiskom roke in s toplimi željami razšli, se je tudi meni odvalil en kamenček od srca. Hja, tudi mene je majčkeno skrbelo, če bova z Janom lahko kos tempu skupine in neštetim stopnicam. Ampak ob Rokovem veččem vodenju in ob nepogrešljivi pomoči moje palice nisva niti za trenutek zaostajala.

Na poti domov smo se na hitro ustavili še na mestni plaži na družinskem kopanju. Končno! Topla voda in vedro Janovo ščebetanje in navdušeno pljuskotanje! Toliko smeha, da me še preoblačenje v neznani kabini na plaži, ki je zaudarjala po urinu, ni spravilo v slabo voljo. Ob prihodu domov nas je čakalo še pakiranje – in pa 800 km nočne vožnje. Spet enkrat sem bila vesela, da imam ob sebi tako nekompliranega partnerja, kot je Rok. Malo bolj Texas, pa je bil naš Yarisek pripravljen na vzlet. Jan ni čakal odhoda in prijaznih želja, s katerimi nas je pospremila gostiteljica. Prevzet od številnih vtisov in slanega zraka je zaspal še preden sva ga posadila v avto. Z Rokom sva skupaj še enkrat obhodila naš apartma in izpod postelje rešila pozabe Janovo priljubljeno kocko. Yaris je pogumno zagrizel v kilometre, ki so v topli zvezdni noči ležali pred nami. Pogledala sem kocko, ki sem jo še vedno stiskala v rokah in prešinilo me je, kako ogromno sem dobila v tej partiji. Tvegala sem pot v negotovo okolje, med neznane ljudi, v situacije, kjer je bilo potrebno pravila igre sproti dešifrirati. In s tem, ko sem odprla vrata svojega majhnega vrtilčka, sem vanj spustila širna prostranstva daljnih svetov. Z nasmehom sem pomislila na šopek vizitk v mojem nahrbtniku – in na starodavne dubrovčanke, ki so znale s svojo podjetnostjo in pridnostjo vzgojiti svoje sinove, da so ustvarili mesto, ki je še danes vir inspiracije in nas uči, kako preživeti in obstati v viharjih časa.

[Na vrh](#)

4. INTEGRACIJA: Pablo Picasso in njegove grafike

Avtorica: *Slavica Zupanič*

V Mestnem muzeju v Ljubljani se je 11. aprila končala razstava grafik španskega mojstra Pabla Picassa z naslovom »Pablo Picasso: Bikoborbe. Mit. Eros.« in je del projekta Španska mojstra v Ljubljani; Picasso in Clavé (Clavéjeva dela so bila razstavljena v Galeriji Jakopič). Preden spregovorim o svojih vtisih z razstave, nekaj besed o izrednem mojstru grafike, ki je zaznamoval umetnost 20. stoletja. Picasso se je rodil leta 1881 v španski Malagi v družini slikarja in učitelja umetnosti. Ker je že zelo zgodaj pokazal umetniško nadarjenost, je oče poskrbel za njegovo izobraževanje. Pri petnajstih letih je imel že svoj atelje. Največji prodor v svojem zgodnjem obdobju je dosegel, ko je leta 1907 naslikal »Gospodične iz Avignona«, ki že nakazujejo začetek kubizma, katerega predstavnik je Picasso tudi bil. Ne glede na slog, je večji del življenja posvetil grafiki, nekaj časa pa se je ukvarjal s kiparstvom in oblikovanjem keramike. Pod vplivom nasprotovanja vojnim grozotam in Francovemu režimu v Španiji je nastalo njegovo največje delo »Guernica« in opus »Francove sanje in laži«. Picassove slike so ekspresivne in nadrealistične, sam pa je drastično spremenil odnos do umetnosti in postavil nove umetniške smernice 20. stoletja. Njegov opus obsega več kot 2000 grafik; motivi, ki jih je zarisoval v tiskarske plošče, so iz grške in rimske mitologije, bikoborb, tihožitja, živalskega sveta itd. V Ljubljani je bilo razstavljenih okoli 90 grafik in so del zbirke Galerije Fetzler iz Nemčije.

Ko sem si ogledala razstavo z manjšo skupino naših članov, nas je najprej sprejel gospod Borut Rovšnik - vodja pedagoških programov v Mestnem muzeju, odgovoren tudi za dostopnost umetnosti osebam s posebnimi potrebami. V zadnjem letu se želijo približati tudi slepim in slabovidnim, prvi poskus tega je bil že na razstavi Napoleon reče »Ilirija vstan!«. V kletnih prostorih muzeja pripravljajo učno pot z avdio vodičem, kjer bo slepemu s posebnimi slušalkami omogočeno samostojno gibanje med razstavljenimi predmeti. Otvoritev te učne poti bo 20. maja letos.

Vodenje naše skupine po razstavi sta nato prevzela mlajša muzejska vodiča Miha in Urša. Miha nam je ob vodenju med grafikami pripovedoval o samem umetniku, ter razlagal tehnike in vsebine nastalih grafik. Popeljal nas je skozi različna obdobja umetnikovega ustvarjanja: od modrega in rožnatega obdobja, umetniškega sloga kubizma, časa Francove nadvlade v Španiji in obdobja po drugi svetovni vojni, ko se je Picasso posvetil izdelavi keramike in obiskovanju bikoborb. Ogledali smo si tudi posebno stiskalnico z valjema, pod pritiskom katerih odtisnemo tiskarsko ploščo na papir in tako nastane odtis. Vodička Urša pa je imela za nas pripravljene vodnike, sestavljene iz tipnih grafik (izdelanih s toplotno tehniko) in opisov teh v brajici. Ti vodniki so nastali v sodelovanju Mestnega muzeja in Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije. Ko sem s prsti drsela po grafiki, sprva nisem dobila nobene predstave. Šele, ko sem prebrala ali slišala opis njene vsebine, se mi je v glavi izoblikovala popolna slika. Vseh grafik z razstave seveda ni bilo mogoče natisniti in tipni tehniki, zato pride še kako prav slikovit opis vodiča. In prav taka vodiča smo tokrat imeli.

Moje osebno mnenje in želja zaposlenih v muzeju pa je, da moramo tudi slepi sami prispevati kamenček na poti približevanja umetnosti našim potrebam. Z udeležbo bomo lahko opravičili zahteve po boljši dostopnosti do tovrstnih kulturnih dobrin.

[Na vrh](#)

5. NOVOSTI IZ INVALIDSKEGA VARSTVA: **Davek na motorna vozila po novem** Avtor in sodelavec: *Brane But*

Državni zbor je letos januarja sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na motorna vozila (Ur. l. RS, št. 9/2010 z dne 9.2.2010), tako da smo v Sloveniji s 1. marcem 2010 dobili nov obračun davka na motorna vozila (DMV), ki ga plačujemo ob nakupu novega ali v Sloveniji prvič registriranega avtomobila. Namesto glede na vrednost avtomobila ga po novem plačujemo glede na izpuste ogljikovega dioksida, torej glede na porabo goriva. Obdavčitev rabljenih vozil ob njihovi prodaji je ta zakon ukinitel.

Novi zakon torej vpeljuje obdavčitev glede na izpust CO₂. Obdavčitev je različna za avtomobile z bencinskimi in dizelskimi motorji. Z bencinskimi motorji so izenačeni motorji na utekočinjen naftni plin, na električni pogon, hibridna vozila. Osnova za davek je prodajna cena posameznega motornega vozila, ki ne vključuje davka na motorna vozila in davka na dodano vrednost. Stopnja davka je odvisna od izpusta CO₂ pri kombinirani vožnji. Podatek o tem je zapisan v izjavi o ustreznosti vozila (homologacijski listini). Zakon opredeljuje tudi izjeme za dodatna povišanja davka.

Od 1. marca 2010 do 1. januarja 2011 je prehodno obdobje, v katerem veljajo nižje stopnje DMV, vendar le za vozila, ki imajo izpust CO₂ manjši ali enak 210g/km. Za bencinske motorje znašajo davčne stopnje od 0,5 % do 10,5 %, za dizelske motorje pa od 1,0 % do 14,5 %.

Po 1. januarju 2011 bodo za vsa vozila veljale višje stopnje davka (za vozila z izpustom CO₂ večjim od 210 g/km pa te višje stopnje veljajo že od 1. marca 2010 dalje) in sicer za bencinske motorje znašajo davčne stopnje od 0,5 % do 28,0 %, za dizelske motorje pa od 1,0 % do 31,0 %.

Obračun DMV za vsa vozila, ki so kupljena v Sloveniji, opravi prodajalec, torej trgovec. Če zasebnik vozilo uvozi iz druge države članice EU, mu davek obračuna davčni organ na podlagi napovedi, ki jo davčni zavezanec predloži najpozneje v 15 dneh od pridobitve motornega vozila.

Oprostitev DMV je mogoče med drugim uveljaviti od vozil, ki so nabavljena za prevoz invalidov, in sicer od enega motornega vozila z delovno prostornino bencinskega motorja do 1800 ccm³ in dizelskega motorja do 1900 ccm³ oziroma z delovno prostornino bencinskega motorja do 2000 ccm³ in dizelskega motorja do 2200 ccm³ za motorno vozilo z avtomatskim upravljanjem ter od motornega vozila, posebej prirejenega za prevoz invalidov na invalidskem vozičku, ki ga največ enkrat v petih letih kupijo invalidske organizacije in osebe, ki imajo vozniško dovoljenje ali jim je potrebna pomoč drugih oseb, ki imajo vozniško dovoljenje.

Davčni zavezanec lahko zahteva oprostitev plačila DMV že ob sami vložitvi napovedi za odmero DMV oziroma ob uvozu ali pa kasneje, in sicer pred potekom treh mesecev od dneva nakupa motornega vozila. Davčni organ izvede vračilo v 30 dneh po prejemu zahtevka.

Na DURS-u so pripravili tudi dodatna pojasnila k novemu zakonu, ki še bolj podrobno določajo posamezne člene zakona:

- [Obvestilo o sprejetju sprememb in dopolnitev Zakona o davku na motorna vozila](#) (pojasnilo DURS z dne 26.2.2010)
- [Vračilo DMV za nakup motornega vozila za prevoz invalidne osebe](#) (pojasnilo DURS z dne 8.3.2010)

Viri:

- [AVTO-MOTO ZVEZA SLOVENIJE](#)
- [DAVČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE](#)

[Na vrh](#)

6. TESTIRALI SMO: Huawei E176G HSPA USB modem

Avtor in sodelavec: *Boštjan Štefanič*

Da brez dobre povezave v svetovni splet danes enostavno več ne gre, je vsem že dobro znano.

Med tem, ko se zdi, da smo na področju stacionarnega interneta dosegli že skoraj vse mogoče, pa je povsem neraziskano področje mobilnih komunikacij. Pred časom sem v roke dobil odličen USB modem pri družbi Mobitel, ki ponuja širokopasovni internet na ozemlju celotne Slovenije. Naj omenim, da je v Mobitelovi ponudbi kar 7 različnih podatkovnih USB modemov, ki pa vsi niso uporabni za uporabnike, ki uporabljamo bralnike zaslonske slike (Jaws, Hal, ipd). Huawei E176G HSPA. USB modem je izredno enostaven za uporabo, najpomembnejše pa je, da ga lahko slepa oseba uporablja povsem samostojno.

Razlage tehnologij

1. EDGE

Širokopasovni mobilni internet omogočajo tri tehnologije z različnimi hitrostmi. Osnovne hitrosti do 236,8 kb/s zagotavlja tehnologija EDGE, ki pokriva 99,66 odstotka prebivalstva Slovenije, podpirajo pa jo skorajda vsi mobilniki in podatkovne naprave, ki so v prodaji od leta 2005. Hitrost prenosa z uporabo EDGE je enkrat hitrejša od hitrosti prenosa z uporabo dveh linij ISDN oziroma je do petkrat hitrejša od klasičnega analognega modema.

2. HSDPA

Tehnologija HSDPA je ena od najsodobnejših tehnologij prenosa podatkov in v Mobitelovem omrežju zagotavlja hitrosti prenosa do 7,2 Mb/s. Mobitelovo omrežje s signalom HSDPA pokriva kar 74,8 odstotka prebivalstva Slovenije, tehnologijo pa podpira večina novih UMTS-mobilnikov in vse podatkovne naprave. Tehnologija HSDPA je trenutno na voljo v treh izvedbah, ki podpirajo različne hitrosti. Medtem ko je Mobitelovo omrežje v celoti nadgrajeno na HSDPA, ki podpira hitrosti prenosa do 7,2 Mb/s, večina mobilnikov in nekatere podatkovne naprave podpirajo zgolj hitrosti prenosa do 3,6 Mb/s, nekateri starejši pa le do 1,8 Mb/s. Razlog za to je v nižjih stroških izdelave tovrstnih naprav in varčevanju z baterijo, saj hitrejši prenos podatkov porabi več energije. V bližnji prihodnosti bodo te ovire odpravljene - vse več mobilnikov in podatkovnih naprav bo podpiralo tudi hitrost prenosa 7,2 Mb/s.

Hitrost prenosa prek HSDPA z mobilnikom ali podatkovno napravo, ki podpira 3,6 Mb/s, je trikrat večja od hitrosti klasičnega ožičenega priključka ADSL, medtem ko je hitrost prenosa z uporabo mobilnika ali podatkovne naprave, ki podpira 7,2 Mb/s, še enkrat hitrejša od tega.

3. HSUPA

Je najnovejša nadgradnja omrežij tretje generacije in se razlikuje od HSDPA zgolj po višji hitrosti prenosa podatkov od uporabnika v omrežje. Mobitelovo omrežje s signalom HSUPA pokriva 74,8 odstotka prebivalstva Slovenije. Tehnologija HSUPA je zaenkrat redkost pri mobilnikih in je vse podatkovne naprave ne podpirajo, prav tako zaradi stroškov izdelave in varčevanja z baterijo. V bližnji prihodnosti bodo te ovire odpravljene - vse več mobilnikov in podatkovnih naprav bo podpiralo tudi HSUPA. Hitrost prenosa podatkov od uporabnika v omrežje pri HSDPA je 364 kb/s, kar je primerljivo z običajno hitrostjo prenosa podatkov od uporabnika v omrežje pri ADSL. Hitrost prenosa podatkov z uporabo tehnologije HSUPA je v Mobitelovem omrežju trenutno 1,4 Mb/s, kar je štirikrat hitreje.

Vse zgoraj navedene hitrosti so dosegljive pri polni moči signala, ki je zmeraj ni mogoče doseči. Pri uporabi podatkovne naprave lahko izboljšamo sprejem signala in s tem tudi hitrost prenosa z uporabo zunanje usmerjene antene.

Sedaj pa si oglejmo delovanje Huawei E176G HSPA USB modema

Kot omenjeno, je ta USB modem izredno enostaven in uporaben tudi za slepe, saj bralniki zaslonske slike priloženo programsko opremo v celoti podpirajo.

Modem deluje s naslednjimi operacijskimi sistemi: Windows 2000 SP4, Windows XP SP2, Windows Vista, Windows 7 in Mac OS X 10.4 in 10.5

Prav tako modem vsebuje dodatno spominsko mesto, tako da v primeru, če ste lastnik kakšne micro SD kartice, le to lahko vstavite v napravo in poleg modema s tem dobite še USB ključek, torej kar dve stvari obenem. Ima pa tudi priključek za zunanjo anteno, s katero lahko izboljšamo sprejem signala.

Uporaba

Naj omenim, da je bil modem testiran v okolju Windows XP professional s servisnim paketom3.

Ko prvič priklopimo naš Huawei E176G na prva prosta vrata, okolje Windows zazna novo strojno opremo. Ko je strojna oprema nameščena in pripravljena za uporabo, se začne nameščanje še programske opreme za upravljanje z modemom. Ta modem uporablja programsko opremo, ki se imenuje Mobile Partner. Nameščanje programske opreme poteka po vsem znanem postopku za nameščanje raznih programov v okolju Windows. Ko namestimo tudi to programsko opremo, se Mobile Partner odpre samodejno.

V primeru, da je v modemu sim kartica, nas program postavi na polje za vpis pin kode. Vpišemo pin in kliknemo na gumbek ok. Če še vedno pustimo vključen pc cursor, potem lahko vidimo le gumbek connect in seznam profilov. Če ste Mobitelov naročnik, boste videli le profil instant internet. S puščicami gor in dol izberemo zeleni profil in nato kliknemo gumb Connect, da vzpostavimo podatkovno zvezo.

Na dnu ekrana nam že od trenutka vnosa pin piše, da je modem v stanju pripravljenosti. Mobitelovi uporabniki boste videli, da vam bo pisalo naziv operaterja,

še prej pa tip povezave, ki je na voljo. Tam, kjer je pokritost s signalom UMTS, vam bo verjetno pisalo UMTS, kjer je pa le GSM signal, bo pisalo Edge Mobitel. Ko boste imeli vzpostavljeno podatkovno povezavo, bo poleg operaterja in tipa povezave pisalo še hitrost prenosa upload in download.

Na vrhu programa so različni meniji: file, operations, tools in help.

V meniju file imamo le izbiro, da zapremo program.

Operations nam prikazuje možnosti, ki jih lahko izvajamo, npr.: lahko si pogledamo statistiko, imamo svoj imenik, sprejemamo in pošiljamo sms sporočila.

Tools pa nam omogoča, da uredimo nastavitve v zvezi s pin kodo, diagnosticiramo lahko morebitne težave, v primeru, da imamo več modemov, lahko pod izbiro naprave izberemo trenutno, imamo pa tudi options, da nastavimo delovanje programa.

V nastavitvah imamo 4 zavihke.

V sklopu general lahko tako nastavimo, da se nam program Mobile Partner odpre samodejno ob zagonu programa Windows, lahko izberemo tip povezave, da se nam program odpre, ko je kompatibilna naprava na voljo. To praktično pomeni, da ko priklopimo modem se program avtomatično odpre.

V zavihku tekst message lahko nastavimo podrobnosti za sms sporočila. Lahko nastavimo, da nam ob prihodu sporočila zaigra zvok, kot če dobimo elektronsko pošto, nato določimo, kam bomo sporočila shranjevali, kako dolgo želimo imeti shranjena sporočila in če želimo ob pošiljanju imeti povratnice, kot to nastavimo na našem mobilnem telefonu.

V zavihku Profile management si nastavimo profil, ki ga bomo uporabljali za povezavo v mobilni internet.

V zavihku network nastavimo tip povezave in katera pasovna območja bomo uporabili.

Na kratko si oglejmo še imenik in sms sporočila.

Pod že prej omenjenimi meniji imamo tudi zavihke in kliknemo Phone book.

Odpre se nam drevesna struktura, kjer imamo dve možnosti. Če bomo izbrali sim, se bodo prikazali podatki in številke na kartici sim, če bomo izbrali local, bomo videli številke, ki jih imamo shranjene lokalno. Nov vnos v imenik dodamo tako, da uporabimo ukaz Ctrl+n, izpolnimo polja in kliknemo gumbek shrani.

Sms sporočila:

Če kliknemo na jeziček tekst, je struktura podobna, kot v imeniku. V drevesni strukturi izberemo mapo in nato se s tabom pomaknemo na vsebino, kot to počnemo v raziskovalcu. Novi sms napišemo s ukazom ctrl+n, vnesemo telefonsko številko (npr. 041700700) ali jo izberemo iz imenika. V drugo polje napišemo sporočilo, ki je lahko dolgo do 2048 znakov in kliknemo na gumbek send. Sporočilo se bo poslalo in mi ga bomo imeli v mapi poslano. Ko prejmemo novo sms sporočilo, nas bo obvestil zvočni signal, ki smo ga nastavili v nastavitvah.

Naj omenim še to, da ko smo povezani z internetom preko tega modema ali pa imamo modem le v stanju pripravljenosti, lahko uporabimo ukaz minimiraj in se program prestavi v sistemsko vrstico poleg ure in nas ne moti pri rednem delu s računalnikom.

Za uporabo vseh naštetih možnosti izbir je potrebna sim kartica, ki ima vključen podatkovni promet, saj v sklopu naročnine za podatkovni promet omogoča pošiljanje sms sporočil.

Redna cena modema je 100 €, seveda pa ga je za različne podatkovne pakete mogoče dobiti po različnih cenah.

Viri:

www.mobitel.si
Testiranja avtorja.

[Na vrh](#)

7. DOBRO JE VEDETI: **Medmrežje ostaja varen pristan za željne anonimnosti**

Avtor in sodelavec: *Jožef Gregorc*

Saj to ni res, naslov je namenoma zavajajoč. Izhaja namreč iz pogleda obče družbe na internet, v tem članku pa bom skušal odstraniti samo eno od mnogih (skrivnosti), ki zakrivajo ta naš slavn internet. Osredotočil se bom na politike zasebnosti, pogoje uporabe, splošne pogoje in druge dokumente nekaterih podjetij, ki ponujajo predvsem spletne storitve. Zavedajte pa se, če tudi stran nima povezave, ki vas vodi k dokumentu, ki razlaga, kaj se zbira na tem spletnem mestu, da upravljavec spletnega mesta sledi, ki jih zapustite na spletni strani, arhivira, zbira, obdeluje in v nekaterih primerih izsledke vaše dejavnosti posreduje tudi tretjim osebam. Preden skupaj z mano ugriznete v kislno jabolko zasebnosti, naj opozorim, da so načeloma vsi, ki zbirajo in obdelujejo naše osebne podatke, dolžni o tem opozoriti nas navadne smrtnike, seveda pa veste, da se vsi ne držijo teh določil, dober primer tega je že naša Zveza.

Običajno strežnik, ki gosti neko spletno mesto, v naš računalnik doda piškotek, kjer so informacije, ki so potrebne za našo enolično identifikacijo ob prihodnjem obisku, mi pa na strežniku pustimo podatek o tem, s katere strani smo prišli na trenutno spletno mesto, čas obiska, naš IP naslov (naslov, s katerim se identificira naš računalnik na internetu, dodeli nam ga naš internetni ponudnik), ob registraciji na tej hipotetični strani pa strežnik hrani tudi druge naše osebne podatke, ob zaključku aktivnosti na tej strani pa se zabeleži tudi čas odhoda s te strani in kam gremo.

Gmail/Google

Poleg piškotkov, ki se spustijo v naš računalnik, strežnik, če smo prijavljeni z uporabniškim imenom ali pa če je nastavljen tako, da si zapomni dejavnosti IP naslova, beleži tudi druge naše dejavnosti. Dober primer teh dejavnosti je Google. Res je, da nam sicer zagotavlja neko raven zasebnosti, vendar Google hrani vse naše iskalne nize tudi do 9 mesecev, praviloma zaradi analize prometa, da lahko prikažejo točno tiste oglase, ki bi bili zanimivi tudi za nas. Poleg tega Google hrani tudi druge naše podatke, katere konkretno, si lahko okvirno ogledate v nastavitvah svojega računa, vendar to niti ni tako sporno, ker je njihova politika zasebnosti taka, da načeloma teh podatkov ne deli z drugimi.

Facebook ali trnek za lovljenje naših ...

Tipičen predstavnik socialnih omrežij pa je Facebook.

Socialna omrežja so se na internet preselila v zadnjih 5 letih z namenom, da bi tudi v virtualnem svetu lahko ohranjali stike s svojimi prijatelji, si tako na lažji način izmenjevali mnenja, misli, mežike, fotografije, videe... Toda to je samo ena plat medalje.

Ker je v naravi socialnih omrežij tako, da je o tebi precej znano, je logično, da lahko posameznik o tebi izve precej tudi, če ni bil potrjen kot tvoj prijatelj. Politika Facebooka pa tudi večine drugih socialnih omrežij je namreč taka, da kar ni izrecno

označeno kot zasebno, je vidno tudi ostalim, kar pomeni, da so vse nove storitve, ki jih uvajajo, tudi podvržene temu in jih moramo sami izključiti. Pri Facebooku to pomeni, da moramo sami vključiti izbiro, da Facebook ne sme posredovati naših podatkov tretjim osebam, povezanim tako ali drugače s Facebookom.

Druga past pa se skriva že v sami uporabi te storitve. Gre se za to, da tisto, kar objaviš, Facebook za vedno arhivira in tako slike, ki jo objaviš, kasneje nikakor ne moreš več sneti s portala. Lahko sicer omejiš ogled, vendar slika bo na strežniku. Enaka težava je tudi s samim profilom, ki ga prav tako ni možno trajno izbrisati, zgolj deaktiviraš ga lahko, pa še za to rabiš nekaj minut.

Microsoft

MS omenjam zaradi tega, ker upam, da vsi bralci brez izjeme koristite funkcijo automatic updates. Čeprav je ta funkcija skrajno dobrodošla in nadvse uporabna, se moramo zavedati, da tudi ta funkcija pošilja določene podatke o našem računalniku na MS-ove strežnike, tokrat z namenom, da sistem ugotovi, katere popravke potrebujemo in kateri so že nameščeni. Njihov strežnik hrani tudi zgodovino posodobitev, ki smo jih opravili.

Zaključek

Ko uporabljate internet, se z njim igrajte varno:

- zavedajte se, da vam potencialno anonimnost zagotavlja samo množica podatkov in uporabnikov, ki se združuje v tej skupnosti.
- Ko ustvarjate račun na neki strani, vedno, vedno preberite tudi pogoje, ki jih morate izpolnjevati, da račun sploh lahko uporabljate in preberite tudi politike zasebnosti, če so na voljo, namreč s tem, ko pritisnete na tipko »se strinjam«, ste s podjetjem, ki upravlja določene storitve, sklenili pravno formalno veljavni sporazum in če gre kaj narobe, lahko postanete tudi tožena stranka.
- Gesla so vaša in samo vaša, kar pomeni, da jih nikakor ne povejte nikomur, ki ni pooblaščen za to, da bi jih poznal, kar pomeni, da imate lastna gesla pravico poznati samo vi in nihče drug.
- Iz tega sledi tudi, da naj gesla nikakor ne bodo v stilu (1234567) ali pa da bi imeli kot geslo ime hišnega ljubljence... Močno in varno geslo je tisto, ki je dolgo vsaj 8 do 10 znakov, raje več, vsebuje pa črke, številke, kak presledek in tudi ločila. Primer tega bi lahko bil (ackq35-IH3)
- Ko uporabljate e-banko ali druge storitve, kjer res ne želite, da bi bil promet med vami in strežnikom prestrežen, vedno, vedno preverite, če promet teče po varni povezavi, to najhitreje vidite po tem, če se naslov strani, kjer stojite, začne s https in ne samo s http. Če se stran začne s https, se promet med vami in strežnikom odvija v šifrirani obliki, kar pomeni, da če tudi kdo prestreže vašo komunikacijo, vam še vedno ne more škoditi, ker so sodobni šifrirni mehanizmi predobri za povprečnega vdiralca že zaradi tega, ker bi za razbitje šifre potrebovali precej močan superračunalnik, take pa imajo danes samo ustrezne ustanove, ker je izdelava takega sistema še vedno precej draga.
- Poleg gesel so tudi certifikati vaša in samo vaša last, kar pomeni, da jih smete videti samo vi in nihče drug. Poleg tega je modro, da imate le-te varnostno kopirane.

- Vedite, da je internet divjina z zelo malo možmi postave, kar pomeni, da moramo delati z glavo, ko brskamo za informacijami, ki nam jih ponujajo razni ponudniki. To vključuje tudi, da smo sami odgovorni za škodo, ki se zgodi na našem sistemu, ko prenesemo okuženo datoteko s spleta, razen če izrecno v pogojih ni drugače navedeno, vendar do danes še nisem videl pogojev, ki bi priznavali odgovornost za poškodbe na sistemih, če uporabljamo storitve neke firme.
- Še slabše se dogaja na peer to peer omrežjih in omrežjih torrent. To pomeni, da moramo imeti na našem računalniku poleg ustreznega požarnega zidu, antivirusnika, protivohunskega programja in drugih stražarjev nameščen, če se le da, seveda, nekakšen peskovnik, v katerem se lahko brez škode igramo in testiramo potencialno zelo uporabne programe in storitve, ki pa lahko včasih skrivajo tudi nadležne elemente.
- Pomembno je tudi to, da imamo sistem in njegove komponente vedno posodobljene, to vključuje tudi internetni brskalnik in druge programe.

Viri:

Tokrat virov ne bom navajal po povezavah, temveč vas bom napotil na spodnje robove vseh spletnih mest, kjer boste našli splošne pogoje, razne politike zasebnosti in druge dokumente.

Za vedoželjne pa je tu še nasvet, prve informacije o temi članka vam lahko ponudi tudi Wikipedia v članku HTTP cookie (http://en.wikipedia.org/wiki/HTTP_cookie) in njemu sorodnih.

[Na vrh](#)

8. NAMIGI IN NASVETI: **Onemogočimo samodejni zagon Windows 7, Obnovitev izbranih datotek**

Avtor in sodelavec: *Brane But*

51. Onemogočimo samodejni ponovni zagon Windows 7

Čeprav je najnovejši Microsoftov operacijski sistem Windows 7 v primerjavi s predhodniki relativno zelo stabilen, se uporabniki kljub temu tu pa tam srečamo z zanimivim pojavom ponovnega zagona računalnika. Okna se ponovno zaženejo kar brez naše privolitve. Gre za napako, ki smo jo tudi v prejšnjih (starejših) različicah operacijskega sistema Windows poznali pod imenom "modri zaslon" (blue screen), s katerim nas je operacijski sistem opozoril na težjo napako, ki mu je preprečila brezhibno delovanje.

Ker se Okna takoj zatem zelo hitro ponovno zaženejo, pogosto ne uspemo prebrati, do kakšne napake je pravzaprav prišlo. Na srečo pa lahko samodejni ponovni zagon onemogočimo tudi v operacijskem sistemu Windows 7 in v miru preberemo sporočilo o napaki, ki je doletela naš operacijski sistem.

Postopek pa je naslednji:

- Iz menija Start se odpravimo v Nadzorno ploščo (Control Panel) ter v rubriko Sistem in varnost (System and Secure).
- Nato kliknemo na povezavo Sistem (System) in na levi strani menija izberemo Dodatne nastavitve sistema (Advanced system settings).
- V zavihku Dodatno (Advanced) poiščemo Zagon in obnovitev (Startup and Recovery) ter kliknemo na gumb Nastavitve (Settings).
- Tu poiščemo okence Zaženi znova samodejno (Automatically restart) in ga odkljukamo (odstranimo kljukico).
- Pritisnema še dvakrat tipko V redu (OK).

Samodejni zagon smo tako izključili, V primeru, da se nam bo legendarni modri zaslon spet kdaj pojavil, bomo imeli dovolj časa pregledati, kaj vse piše na njem in temu ustrezno bomo tudi lahko ukrepali.

Da bi na podlagi informacij modrega zaslona lahko hitreje odpravili napako, so upravljavci spletne strani MaximumPC objavili izjemno zanimiv članek, kjer so natančno opisane vse »šifre« modrega zaslona. V kolikor nam bo modri zaslon na primer izpisal šifro "PFN_LIST_CORRUPT", potem bomo takoj vedeli, da gre za strojno okvaro systemskega pomnilnika. Ta zanimiv članek je dosegljiv na naslovu http://www.maximumpc.com/article/features/blue_screen_survival_guide.

52. Obnovitev izbranih datotek

Zagotovo se je že vsakomur zgodilo, da je v računalniku na trdem disku, na pomnilniški kartici ali na kakšni drugi pomnilniški napravi pomotoma izbrisal kakšno pomembno datoteko, fotografijo ali kakšen drug dokument in ga ni našel več niti v košu. Brez panike, tudi za takšen problem se najde rešitev.

Izbrisane datoteke, tudi če so že izbrisane iz koša, je še vedno mogoče dobiti nazaj oziroma obnoviti. Na spletu lahko najdemo različna programska orodja, ki nam pri tem pomagajo. Za operacijski sistem Windows je eno takšnih orodij brezplačno programsko orodje DiskDigger, ki je namenjeno hitri in enostavni obnovi »izgubljenih« datotek iz trdih diskov, pomnilniških kartic in drugih pomnilniških naprav, ki so z računalniškim sistemom povezane preko vmesnika USB.

S pomočjo vsestransko uporabnega programa DiskDigger lahko brez težav obnovimo izbrisano datoteko, pod pogojem, da pomnilniški medij ni poškodovan, formatiran, ali pa da nismo prepisali pomnilniškega polja z drugimi podatki. Zaradi tega se priporoča uporaba programskega orodja DiskDigger takoj, ko ugotovimo, da smo kakšno datoteko pomotoma izbrisali. To programsko orodje podpira vse formate okolja Windows, in sicer FAT12, FAT16, FAT32, exFAT in NTFS.

Programsko orodje DiskDigger je opremljeno z všečnim grafičnim vmesnikom, ki izbrisane datoteke razvrsti v tri glavne skupine (slike, dokumenti ter glasba in filmi) in je sila enostavno za uporabo...

DiskDigger je torej brezplačna programska oprema za hitro obnovitev izbranih datotek, pisana na kožo hitri in zanesljivi obnovitvi izbranih podatkov.

Novost je na voljo za prenos na spletni strani
<http://dmitrybrant.com/diskdigger>

[Na vrh](#)

9. OGLASNA DESKA: **Nadaljevalni računalniški tečaji za slepe: da ali ne?**

Avtorica: *Sabina Dermota*

Udeležila sem se nadaljevalnega računalniškega tečaja za slepe v Izoli. Koliko nas je bilo, kaj smo se naučili, kako bomo to uporabljali in ali bomo še prišli?

Po elektronski pošti sem prejela obvestilo, da Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije (v nadaljevanju ZDSSS) organizira nadaljevalni računalniški tečaj za slepe. Ker moje računalniško znanje v zadnjem času ni prav dosti napredovalo, me je stvar pričela zanimati. Poudarek je bil na nadaljevalni, zato sem se prej vprašala, ali znam dovolj, da se tečaja lahko udeležim? Poklicala sem predavatelja in se prav plaho pozanimala o želenem predznanju. Odločitev je bila seveda moja in odločila sem se za.

V sredo, 28.04. 2010, ob deveti uri smo se zbrali v učilnici doma oddiha ZDSSS v Izoli. Bilo nas je 11 tečajnikov in vsi smo bili radovedni, vsi polni pričakovanj. Vsak je sedel pred svojim računalnikom in čakal na otvoritev. Uvodni govor je pripadel g. Bogdanu Saksidi, uslužbencu ZDSSS, ki ima s takšnimi tečaji že dolgoletne izkušnje in je kot predstavnik organizatorja skrbel, da je tečaj potekal nemoteno in poleg tega pomagal tistim tečajnikom, ki so potrebovali malo več pomoči. Predavatelj pa je bil g. Robert Merič. Po uvodnih besedah je prišla vrsta na nas. Vsak se je moral na kratko predstaviti, opisati svoje delo z računalnikom in izraziti svoja pričakovanja. To se mi je zdelo odlično. Tako smo se spoznali in smo kasneje dosti lažje vzpostavili medsebojne stike. Naj poudarim, da je to pri slepih včasih zelo težko. Nato pa se je pričelo računalniško delo. Za ogrevanje smo ponovili dele računalniške strojne opreme in marsikaj od drobovja računalnika tudi potipali. Nato smo se lotili še programske opreme. In kaj smo ugotovili? Da ni različno samo naše računalniško znanje, temveč tudi naša programska oprema. No, to zna biti še zanimivo, sem si rekla. In prav res je bilo tako. Naš program je zajemal uporabo Worda, Excela, različnih spletnih brskalnikov in delo z elektronsko pošto. Bistvena pri vsem tem pa je seveda uporaba Jawsa pri našem delu. To je program, ki slepim omogoča delo z računalnikom. Programsko podpira zaslon za slepe – brajevo vrstico in s sintezo govora pomaga slepim pri hitrejšem delu. Jaws kurzor nam nadomesti miškin kurzor in nam pomaga pri delu v tistih poljih, kjer nam PC kurzor odpove poslušnost. Najprej smo se lotili Worda, programa, ki nam je najbolj domač in ga največ uporabljamo za pisanje besedil. Popravljali smo besedila, kopirali posamezne odlomke, povečevali pisavo, obarvali dele besedila, jih premikali desno, levo in na sredino lista, ustvarjali kazala in shranjevali datoteke. Izdelovali tabele in vnašali vanje različne podatke. Ker ta program sama pogosto uporabljam, mi ni delal težav. Ko pa smo se lotili Excela, se je tudi zame pričelo težje delo. Če je za Word potrebno dobro poznavanje tipkovnice, je za Excel potrebno tudi znanje matematike. Ves popoldan smo seštevali, odštevali, množili, delili, izračunavali minimalne, maksimalne, povprečne vrednosti in podobno. Še dobro, da je bila ob 19. uri večerja. Drugo jutro smo se lotili interneta. To je za slepe zelo pomemben vir informacij, zato tudi zelo uporaben. Za to delo največ uporabljamo Internet explorer. Predavatelj pa nam je ponudil še drugo možnost, za slepe uporabnejši spletni brskalnik Mozilla Firefox. Naučili smo se ga uporabljati in z njegovo pomočjo po spletu iskali različne podatke. Lotili smo se tudi elektronskega

informacijskega sistema (v nadaljevanju EIS), ki nam ga v uporabo ponuja ZDSSS in je namenjen prav nam, slepim in slabovidnim uporabnikom. Na EIS lahko dostopamo do različne vrste literature. Tako učbenikov, strokovnih revij, časopisov in leposlovja. Nekaj od tega nam je na voljo v formatu TXT, nekaj v MP3, lahko pa si preko EIS-a rezerviramo knjige v brajevi pisavi ali posneto gradivo na audio kasete in jih gremo kasneje iskat v knjižnico ZDSSS. Za konec nam je ostala še elektronska pošta. Ker smo vsak svoj način in uporabo le te že prav dobro poznali, nam je predavatelj v uporabo ponudil program Mozilla Thunderbird. Ugotovila sem, da mi zelo ustreza in odločila sem se, da ga bom od sedaj naprej tudi sama uporabljala. Vseskozi pa nas je spremljal Jaws. Ta za nas tako neprecenljiv vir možnosti. S svojo uporabnostjo nam slepim omogoča, da gremo v korak s časom, se pravi z Windowsi. Ker pa smo imeli na svojih računalnikih različne verzije Windowsov in različne verzije Jawsa, je moral predavatelj učenje prilagoditi vsem nam. Moram reči, da mu je to odlično uspelo. Veliko časa pa je porabil za nadgradnjo programov in ga je bilo zato manj za utrjevanje snovi. To pa je pri nas slepih bistvenega pomena. Slep uporabnik mora imeti v glavi dobro predstavo o tem, kaj ima na ekranu odprto, kaj želi s tem početi in kaj od tega pričakuje. Svoje znanje mora utrjevati veliko bolj kot videči uporabniki, dokler se mu te predstave ne zalezejo pod kožo. Le to mu omogoča hitro in učinkovito delo. Pa še strah, da bo kaj po pomoti izgubil ali izbrisal, pri tem odpade. Mislim, da smo prav zaradi tega občutka slepi bolj previdni na računalniškem področju. Nekoliko se bojimo novosti, ker nismo prepričani, da jim bomo kos. Ko pa tega strahu ni več, se prične tisto pravo hekerstvo. Poznam nekaj takšnih in ponosna sem na to. Kadar mi kaj ne gre, se spomnim nanje in to mi da voljo za nadaljnje delo. Pa tudi pred sodelavci se rada pohvalim: »Lej, meni to še ne gre, poznam pa ljudi, ki to znajo in se bom pozanimala.« In glej no, koliko se da. Ponosna sem na vse tiste, ki s svojo voljo in vztrajnostjo iz dneva v dan napredujejo in sami sebi ustvarjajo nova obzorja. Znanje je temelj našega bivanja in učenje računalništva je tudi znanje, celo nujno znanje za nadgrajevanje samih sebe. Seveda nismo in nikoli ne bomo vsi slepi uporabniki računalnikov Bill Gates, resnici na ljubo pa to tudi videči uporabniki niso. Dejstvo pa je, da je to za nas temeljno znanje, s pomočjo katerega nadgrajujemo svojo splošno in strokovno izobrazbo. Elektronska pošta nas povezuje in nam omogoča vzdrževati medsebojne stike. Z njo ostajamo med seboj mnogo bolj povezani, ker so nam osebni stiki zaradi izgube vida oteženi. Smo namreč posejani po vsej lepi Sloveniji in tovrstna povezava nam pomaga ohranjati medsebojne stike, nas seznanja z novostmi, nas vzpodbuja k nadaljnjemu delu. Z medsebojno komunikacijo pa se lahko tudi veliko naučimo. Kdo ti bo lažje razložil kak računalniški trik, če ne tisti, ki ga uporablja?

Če se sedaj vprašamo, ali so takšni tečajji za nas smiselni? Moj odgovor je da. Takšni tečajji so zaželeni, zelo priporočljivi in nujno potrebni. Predvsem za izmenjavo izkušenj, seznanjanje z novostmi, nadgrajevanje že osvojenega znanja in nenazadnje tudi za navezovanje novih poznanstev. Zavedati pa se moramo tudi dejstva, da imamo tako različno predznanje, predstave in potrebe pri svojem delu, da nam ne sme biti škoda kakšnega evra za kakšno individualno uro računalništva. Učitelji so med nami in so pripravljeni pomagati, samo povabiti jih je treba. To je najboljši način, da se naučiš ravno tisto, kar si želiš znati.

Lepo pozdravljam vse letošnje sošolce, vse uporabnike računalniške opreme za slepe in vse tiste, ki nas pri tem podpirajo. Več ko nas bo, bolj bomo opazni in več

možnosti bomo imeli, da nas tudi drugi upoštevajo. Še zlasti pri oblikovanju spletnih strani, kar je najpogostejša skupna tema med nami vsemi.

[Na vrh](#)

10. NOVIČKE: **Povečevalniki; Merlin LCD, Acrobat LCD, Pabble, Amigo**

Avtor in sodelavec: *Robert Hrovat Merič*

Merlin LCD – namizni povečevalnik

Merlin LCD namizni povečevalnik je oblikovan tako, da vam pri branju nudi karseda veliko udobja. Delitev zaslona vam omogoča, da istočasno uporabljate povečevalnik in računalniško sliko na istem zaslonu. LCD zaslon se pomika horizontalo in vertikalno tako, da ga lahko prilagodimo višini naših oči in si s tem omogočimo boljše držo pri branju. Poleg tega ima bralno mizico, ki se premika v vse smeri in nam omogoča tudi pisanje na njej. Glavne lastnosti, ki odlikujejo bralnik Merlin LCD, so:

- 7 različnih načinov pogleda, ki spreminjajo kontrast in svetlost besedila
- povečava od 2,4 do 77x (odvisna od velikosti zaslona)
- 28 nastavljivih barvnih shem
- samodejno ostrenje
- možnost dobave s 17", 19" in 22" LCD zaslonom
- LCD zaslon je na gibljivi roki, ki se premika v vse smeri
- hiter odzivni čas pri spreminjanju povečave ter hitro ostrenje
- spreminjanje osvetlitve papirja (uravnavanje svetlosti LED osvetlitve)

Acrobat LCD - namizni povečevalnik 3 v enem

Acrobat LCD je naprava, ki vam ponuja v enem kar tri funkcije. Kamero, ki je pritrjena na zaslonu, lahko uporabljamo za branje besedil, kot ogledalo ali pa za gledanje v daljavo. Primerna je za uporabo doma, v službi ali pa v šoli. Acrobat LCD odlikujejo naslednje lastnosti:

- vsebuje kamero s tremi funkcionalnostmi, za branje besedil, za bližnje gledanje, ter za gledanje na daljavo
- opcija ogledala
- spominske nastavitve za vsako pozicijo kamere posebej (nastavitev povečave, kontrasta...)
- različni položaji roke in kamere vam omogočajo veliko svobode pri nastavljanju
- kamera, ki jo lahko odstranite, in jo uporabljate kjerkoli
- dobavljiv z 19" ali 22" LCD zaslonom
- 7 različnih načinov pogleda, ki spreminjajo kontrast in svetlost besedila
- Daljinski upravljalnik za lažji nadzor naprave
- Možnost povezave z računalnikom (s posebno strojno opremo)
- Možnost dobave s posebnim vozičkom na kolesih za lažje prenašanje
- Prilagojen za levičarje
- Možnosti vodilnih črt ter še ostale funkcionalnosti s posebno dodatno nadzorno enoto

Pabble – prenosni elektronski povečevalnik

Pabble je majhen in prenosen elektronski povečevalnik, ki ga lahko nosite vse povsod. Je povečevalnik, ki ga lahko primerjate s predhodnim produktom Lucky, ki je bil v Rikossu že predstavljen. Prednosti prenosnega povečevalnika Pabble so naslednje:

- Spreminjanje povečave od 2x do 10x
- Lahko ohišje
- Vgrajen 3.5" LCD zaslon z visoko ločljivostjo
- Možnost spreminjanja svetlosti
- 28 različnih pogledov (različne barvne sheme kontrastov)
- Možnost zamrznitve slike z možnostjo povečave le-te
- Možnost pisanja pod napravo
- Napajata ga dve AA polnilni bateriji, ki zdržita 2 uri uporabe

V septembru na trg prihaja Pabble z enako funkcionalnostjo, vendar z večjim in bolj kakovostnim LCD zaslonom ter avtonomijo do 4 ure uporabe.

Amigo – prenosni elektronski povečevalnik

Prenosni povečevalnik Amigo je namenjen za uporabo kjerkoli. Ima podobne lastnosti kot zgoraj omenjeni Pabble, vendar Amigo odlikujejo še:

- Visoka kakovost slike
- Lahko ohišje
- Spreminjanje povečave besedila od 3,5x do 14x
- Velik 6.5" LCD zaslon z možnostjo spreminjanja kota gledanja
- Velik kot gledanja, kar vam omogoča, da vidite več besedila na ekranu
- Zamrznitev slike z možnostjo naknadne povečave ter spreminjanja kontrasta
- Baterija zdrži 2 uri in jo lahko polnite v napravi ali pa v priloženem zunanjem polnilcu. Amigo dobite z dvema baterijama.
- 6 različnih pregledov (različni kontrasti ter svetlost besedila)
- Možnost povezave s televizijskim sprejemnikom
- stojalo za pisanje ter torba za prenašanje

Za dodatne informacije sem vam na voljo na elektronskem naslovu robert@mdsslj.si

[Na vrh](#)

=====

Oblika, ime in vsebina e-revije RIKOSS so avtorsko zaščiteni. Protizakonito je kopiranje, posredovanje ali kakršna koli drugačna uporaba brez pisnega dovoljenja uredništva.

Revijo ste v skladu s 45a. členom Zakona o varstvu potrošnikov prejeli na osnovi vaše prijave na spletnih straneh revije Rikoss ali na osnovi vaše ali prijateljeve elektronske prijave.

V primeru, da ste pomotoma dobili e-revijo ali je ne bi želeli več dobivati, vas prosimo, da nam sporočite in IZBRISALI vas bomo iz seznama naročnikov.

Predloge/pripombe, naročila/odjavo, [pišite na uredništvo.](#)

© 2002-2010, [Uredništvo Rikoss](#), [Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije](#)